

JAN P. HAMMERVOLD

Fiskerne i Gaza

Jan Petter Hammervold (f. 1944) er født og oppvokst på Otta i Gudbrandsdalen, og er i dag bosatt på Lillehammer. Han er utdannet bygningsingeniør, og har jobbet innenfor dette faget i hele sitt yrkesaktive liv. Hammervold har alltid hatt mange jern i ilden, ordet fritid finnes neppe i hans vokabular. Han har spilt i korps, danseband og storband, vært leder innen fotball, og har deltatt i birkebeinerrenn og ulike gateløp. Han startet sin politiske karriere i Arbeiderpartiet så tidlig som i 1960, og har hatt politiske verv og lederposisjoner helt fram til i dag. I alle år har han vært en fargerik skribent i lokalavisene, mest om politikk, men også med dikt og artikkelstoff.

For å finansiere skolegang på 1960-tallet var Hammervold én sesong på hvalfangst i Antarktis og skjøtte på med jobbing på «Bergensfjord» i sommerferiene. I 2011 ble han styremedlem i Ship to Gaza Norge. Med en lånt kokebok og denne sjømannsbakgrunnen i bagasjen mønstret han på som kokk på «Estelle» i 2012. Målet var å bryte blokaden av Gaza. I 2015 utgav han boka *Eventyret med Estelle – dagbok fra en pensjonistterrorist*, om denne seilasen mot Gaza.

Sommeren 2015 var han om bord på «Juliano» i et nytt forsøk på å bryte blokaden, men båten ble sabotert og havarerte utenfor Korfu. Til sommeren er Hammervold kokk om bord på en ny båt mot Gaza, denne gang en norsk fiskebåt.

Fiskerne i Gaza

JAN P. HAMMERVOLD

Fiskerne i Gaza

FORLAGET RØDT

ISRAELI SIDE

PALESTINIAN SIDE

© Jan Petter Hammervold 2018

FISKERNE I GAZA

Forlaget Rødt

www.marxisme.no

Forlagsredaksjon: Gro Stangeland

Illustrasjoner: ovenfor, s. 10 og 117: Carlos Latuffe

Omslag og layout: Arena Media AS

Trykk: Mentor Media AS, 2018

ISBN 978-82-8349-013-8

ISBN 978-82-8349-014-5 (E-bok)

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med Åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale medfører erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

INNHold

Forord	7
Kronikk Torstein Dahle.....	11
En dag som tusen andre	14
En dag som mange andre	17
Gazas kvinnelige fisker	22
Gerd von der Lippe: Palestinske fiskere, det sionistiske prosjektet og okkupasjon: 1918–2011	26
Fiskerne.....	38
Ynkkelige norske medier?	87
Levekår.....	115
Miljøet i havet.....	127
Olje og gass	139
Historien og folket	153
Litt om israelsk politikk og norske synspunkter	165
Religion – eller ikke?	192
De fryktløse – Charlie, Vittorio og Rosa.....	203
Epilog	215

TILLEGG:

Rapporter.....	222
Vedlegg	250
Forkortelser	276
Kilder.....	278
Takk.....	280

*«Staten som jeg var med på å grunnlegge
har opphørt for lenge siden, og det den har blitt
interesserer meg ikke lenger. Den er latterlig, ufølsom,
tarvelig, mørk, syk og vil ikke overleve.
Vi brukte å tro at det skulle bli annerledes.»*

Abraham B. Yehosuha (1936–2013), israelsk forfatter

FORORD

Det er trolig til å undres over at en traust og sidrumpa gudbrandsdøl engasjerer seg i forholdene for fiskerne i det fjerne og eksotiske Levanten. Spørsmålet kommer nok, så her er svaret:

Jeg har fra tidlig på åttitallet vært opptatt av palestinerne. Dette var etter at jeg tjue år tidligere nær hadde reist til Israel for å jobbe på kibbutz. Tenk så fenomenalt det måtte være å jobbe sammen med disse folkene som fikk blomster og grønnsaker til vokse ut av sand og stein! Jeg begynte å stusse under seksdagerskrigen, og etter hvert gikk det opp for meg at det også var andre mennesker i dette området. Mennesker som jødene helst ville la forsvinne blant sand og stein.

Interessen og engasjementet for palestinerne var der, men det skjedde ikke så mye de neste tjuefem åra, før blokaden av Gaza kom og med den rapporter fra FN, menneskerettsorganisasjoner og Redd Barna om de umulige oppvekstforholdene for barn i det som ble kalt «verdens største utendørs fengsel.» Som bestefar reagerte jeg sterkt på plagene blant barna på Gazastripen og at de ikke hadde noen framtid om ikke blokaden raskt ble hevet. Vi snakker om sengevæting, anemi og forskjellige psykiske lidelser. Blokaden er verre enn noensinne, og engasjementet har ikke blitt mindre. Tvert imot.

Etter hvert kom jeg med i styre og stell i Ship to Gaza Norway, deretter i Freedom Flottilla Coalition, og ved litt flaks og god hjelp fikk jeg delta i forsøket på å bryte blokaden med seilskuta «Estelle». Det endte opp i israelsk fengsel på høstparten i 2012. Dette var ikke første gangen IDF bordet båter i internasjonalt farvann, og vi forstod at vi måtte tenke nytt.

Neste forsøk ble da å forsøke å bryte blokaden innenfra og ut med «Gazas Ark». Vi startet opp med å bygge om en stor fiskebåt til frakt-

skute vinteren 2013/2014. Vi solgte palestinske varer til mennesker over hele verden som arken skulle frakte ut. På forsommeren ble skuta senket av froskemenn, men etter et par måneders hardt arbeid var vi klare til ny dyst. Jeg skulle ned for å delta som finsnekker på avslutningen av arbeidet. Med godt håp om å få delta på utseilingen mot Italia, kjøpte jeg flybilletter til Kairo, ordnet skyss og hotell ved grensestasjonen i Rafah – og pakket sekken. To dager før jeg skulle dra, ble «Gazas Ark» skutt i brann av IDF, og totalhavariet var et faktum.

Våren 2015 var det på'n igjen på ny frisk. Svenske Ship to Gaza kjøpte en danskbygget tråler som skulle bygges om til passasjerbåt, «Marianne av Göteborg». Da var det å laste ned bilen med el.sagutstyr, kompressor og spikerpistoler + håndverktøy og dra til Göteborg. Etter noen få uker var det nye lugarer i det tidligere lasterommet, ny bysse og dusjer/toalett på dekk. «Marianne» la i vei nedover Europa.

Like etter dro jeg ned til Korfu, der hadde vi liggende i opplag en amerikanskbygget luksusyacht, «Juliano», som vi eide sammen med svenskene og FFC. Etter et par–tre år i opplag uten vedlikehold var det nok å ta tak i. Sammen med svenske kompisar som overhallette de to maskinene, var vi et par andre som forsterket dekket med plywood og glassfiber, samt bygget noen flere køyer. Endelig var vi klare til å møte «Marianne» litt lenger øst i Middelhavet. Charlie Andreasson og undertegnede dro til Liedl og provianterte tilstrekkelig for 15 personer i sju dager, og med svenske Jens ved roret lurte vi oss ut av havna i Korfu City midt på natta under et vaktskifte hos havnepolitiet. Vi hadde liten tillit til greske myndigheter etter at hele armadaen vår i 2011 ble holdt tilbake i Athen og aldri kom ut. Stemningen var høy, og hadde vi hatt champagne om bord, hadde den blitt sprettet. Men etter noen timers seilas merket vi at noe var galt, alt begynte å vibrere, og plutselig smalt det. Vi begynte å synke. For å gjøre en lang historie kort berget vi livet, men «Juliano» var vrak. Froskemenn hadde sabotert begge propellakslene. «Marianne», derimot, fullførte oppdraget, og ble som forventet bordet og stjålet av IDF. Etter noen dager i fengsel ble mannskap og aktivister sendt

hjem. Etter hvert ren rutine både for oss og israelske myndigheter.

Sommeren 2016 var det kvinnene som stod i fokus, vi lanserte Womans Boat to Gaza, WBG. Mannskap og aktivister på to båter skulle alle være kvinner. Heller ikke her gikk alt etter planen, kun én båt kom av gårde. Jeg var nede i Messina og mekket på harde livet, og da vi omsider hadde to båter klare, hadde vi mannskap bare for én båt. Men det gikk med kvinnene som med oss andre. Bording, forhør, fengsel og hjemreise. Alle disse turene kan dere lese mer om på www.shiptogaza.no. Der finnes det også en link til svenskenes side som har mye stoff om aksjonene.

Sommeren 2018 skal fokus rettes mot fiskerne i Gaza, planleggingen av aktiviteter er alt i godt gjenge. Denne boka er ment som en støtte til aksjonen. Så spørres det som regel: Hvorfor bruke så mye energi og penger på noe som dere vet havner i arrest i den israelske marinebyen Ahsdod? Våre venner og familier sier at *dere kommer jo aldri til Gaza, dere kan ikke vinne kampen mot en av verdens største krigsmakter!*

Det gjør vi ikke, men vi skaper publisitet. På alle turene har vi fått mye pressedekning. TV-stasjoner og presse fra middelhavslandene, Asia, Afrika, Australia, New Zealand og Nord-Amerika fulgte WBG tett – til og med en israelsk TV-stasjon var om bord på turen mot Gaza. Men i Norge ties vi i hjel.

Men det største av alt er at vi skaper håp. Gazas befolkning føler seg ikke glemt. På alle turene vi har hatt, har palestinerne hatt mottakelseskomiteer stående klare i havna, med bannere, flagg, mat og drikke. Det er selvsagt en stor skuffelse for dem at vi ikke kommer inn, men desto større er gleden over at vi bryr oss. Målet – drømmen – er å bidra til at befolkningen på Gazastripen kan få det samme forholdet til sin kystlinje som folk over hele verden har hatt siden vi mennesker ble i stand til å bygge flytende farkoster. At det fra kysten deres bare er en båtreise til resten av verden. At den ulovlige israelske okkupasjonen og blokaden skal bli brutt, og at palestinerne igjen skal få leve sine liv, ha sine drømmer og ikke minst: en framtid.

Så, kjære leser, jeg håper at du, etter at du har lest denne boka, skjønner mitt engasjement og forstår hvorfor en sidrumpa døl bryr seg om fiskerne på Gazastripen.

Til dere alle: *Al baqiya fi hayatic* (Må ditt liv bli forlenget).

Lillehammer, 26. november 2017

Jan P. Hammervold

Etterskrift:

Da fotografen Mohammed el Sagga på oppdrag fra meg tok bilder i Gaza havn, ble han arrestert og fratatt fotoutstyret. Han måtte gå til topps i den sivile administrasjonen for å få en skriftlig tillatelse til fotograferingen. Da fikk han også fotoutstyret tilbake.

Denne boka er mer ment som et partsinnlegg og ikke som en ren dokumentar. Derfor finner du ingen noter og henvisninger i teksten. Det mener jeg ødelegger rytmen for leseren. Finnes ikke tilstrekkelig fakta i henvisningene bak i boka, så kontakt meg: janphamm@online.no

I denne ferske kronikken fra september 2017 tar Torstein Dahle opp det som er den store utfordringen for oss som vil ha et fritt og åpent Gaza: den omfattende humanitære katastrofen ties i hjel av stort sett en samlet norsk presse, ikke minst NRK. Denne problematikken – eller unnlatelsessynden – vil også være et hovedtema i denne boka.

TORSTEIN DAHLE:

ER IKKE TERROR MOT FISKERE NOE Å BRY SEG OM?

Israelsk marine angriper fiskerne i Gaza omtrent daglig. Dette er dokumentert fra utallige, pålitelige kilder. Blant annet fortalte en FN-rapport 18. mai at i tiden fra 1. januar til 15. mai 2017 hadde det vært 133 tilfeller der israelsk marine hadde skutt på fiskere i Gaza.

De store norske mediene vet om dette. Vi har påpekt det overfor NRK en rekke ganger. De presterer å holde totalt kjeft om det, år ut og år inn. Det norske folk skal holdes i uvitenhet om at Israel daglig terroriserer fiskerne i Gaza. I Gaza er det Hamas som er banditten, og som truer Israel. Det skal tydeligvis ikke gis informasjon som kan rokke ved det bildet.

Det er greit at det går an å ha ulike analyser av det som skjer. Men når folk nektes tilgang til fakta, mister de muligheten til å vurdere selv. Det er et anslag mot deres demokratiske rett til å gjøre seg opp sin egen mening.

Så kunne man kanskje tro at det ligger en nyhetsmessig vurdering bak. Det skjer så mye trist og leit ellers i verden at det er umulig å dekke alt. Da tar du feil. De ytterst få rakettene som fra tid

Patruljebåten passerer tett innpå, mitraljøsen akter er bemannet. Noen ganger skyter de bare for å skremme. Foto: Rosa Schiano

til annen skytes på måfå inn i Israel fra Gaza, får nyhetsdekning av NRK. Ikke alle, men de fleste av dem. I de fleste tilfellene benytter NRK den israelske militærledelsen som autoritativ kilde.

NRK formidler et bilde av at folk i Gaza er aggressive og stadig angriper Israel, mens det er det motsatte som faktisk skjer. Israel angriper Gazas fiskere «on a daily basis», for å sitere FN-organisasjonen OCHA.

I våpenhvileavtalen av 26. august 2014 forpliktet Israel seg til å la fiskerne fiske inntil 6 nautiske mil (11 kilometer) utenfor stranden. Israel påstår at fiskerne smugler våpen, men det faller på sin egen urimelighet. Fiskerne er tvunget til å holde seg innenfor et lite område på 11 x 36 kilometer, som Israel overvåker tett både elektronisk og med kanonbåter, så eventuelle smuglere er nær 100 prosent sikre på å bli tatt. Det vil selvsagt ikke fiskerne risikere, for da mister de levebrødet til seg og familien. Med Israels mange arrestasjoner og konfiskasjoner av fiskebåter, skulle man tro at Israel stadig kunne dokumentere slik smugling. Men det gjør de ikke. De siste årene har de kommet med tre tilfeller, hvorav to var åpenbar bløff.

Israel gjør dette for å ødelegge Gazas tradisjonsrike fiskerinæring, og det har de stort sett klart. Poenget er å hindre at Gazas befolkning kan lykkes med å utvikle et næringsliv og et arbeidsliv som kan få samfunnet til å blomstre, slik det ut fra natur og kultur har alle forutsetninger for å kunne. Gaza to millioner skal holdes nede, og Gaza skal til enhver tid være svakt og uten handlekraft.

Sardiner, som tradisjonelt utgjør en stor del av fangsten, er en svært viktig bestanddel i folks kosthold. En bitter konsekvens av at fiskeriene ødelegges, er at barn i Gaza får så mangelfullt kosthold at de får helseskader.

Etter internasjonal rett er det en okkupantmakts ansvar å sikre at befolkningen i det okkuperte området har forsvarlige levekår. Nå er Gazas befolkning blitt kasteball i et spill med Israel og USA i hovedroller, og med et voldsomt intrigespill med diverse arabiske land og enkelte palestinske ledere som deltakere. Leveforholdene i Gaza er nå helt forferdelige. Det gjør det desto viktigere å sette inn maksimalt press mot Israel, som har hovedansvaret for problemene, med sin blokade av import og eksport, sin totale kontroll av Gazas luftrom, stadige militære tokt inn i Gaza, skyting på fiskerne og stenging av Gazas forbindelse med sjøen.

Folk i Gaza og folk i Palestina generelt må få de samme rettigheter og muligheter til å leve, arbeide, og bygge samfunnet sitt som alle andre anses å ha en selvsagt rett til. Og NRK må slutte å tie om Israels terror og i stedet prøve å gi en sann og balansert nyhetsformidling om Gaza.

Patruljebåtene kontrollerer fiskebåtene flere ganger daglig og forsøker ofte å velte dem ved å lage store bølger. Foto: Rosa Schiano

«Stille før stormen»

EN DAG SOM TUSEN ANDRE

Som de gjorde hver eneste morgen, stod de to kvinnene på stranda og speidet utover havet. Morgenbrisen lekte i de fotside abayene, og blafrende skygger strakte seg utover mot vannflaten. Etter som sola bak dem steg høyere, ble skyggene kortere, snart hadde kropp og skygge samme lengde.

De ventet på mennene sine som var ute på havet og fisket, det samme gjorde også kattene som smøg seg mellom beina deres. Fersk fisk til dagens første måltid var noe mennene forventet, grillet fisk fylt med chili og sauser av tomat var favoritten.

Ennå, mens månen stod lavt på himmelen, hadde de fleste gjort unna dagens første *salat*, men ennå kunne en og annen bønn høres. Bønneropene blandet seg med kvitteret fra de første morgenfuglene, snart falt den første hanen inn i koret og tok etter hvert over morgenkonserten. Det var en ganske vanlig morgenstund i Allahs rike og vakre Gaza.

Mens båtene møtte morgenlyset og gled inn mot stranden, hørtes latter og rop fra fiskerne. Det hadde vært en god natts fangst, nå var det snart tid for hvile. To av de yngste sønnene i huset hadde kommet ned for å hjelpe mødrene med å bære fisken hjem, og så snart den beste fisken var fagmessig plukket ut, forsvant de med latter og skrik opp mot huset.

Noen av mennene lastet fiskekassene over på eselkjerrene for å dra inn til byen på fiskemarkedet, de andre fikk start på den gamle rustne traktoren for å trekke opp båtene. Det ble rolig på stranda, bare de eldste gubbene ble igjen for å renske garnene. Snart brant te-bålet, Ahmed dro noen gamle tradisjonelle melodier på den eld-

gamle *Nye-fløyta*, mens Mohammad forsøkte seg på en *Dal'ouna* (berømt folkedans og sang). Latteren runget da han etter få trinn snublet og ble liggende på ryggen i sanden. Snart ville guttene nedover igjen med morgenmåltidet til de gjenværende på stranda som jobbet med båter og garn. Alt var som det hadde vært i generasjon etter generasjon på Gazastripen, Middelhavets smykke.

Så lenge det har vært fisk i havet og mennesker på land, har fiskerne her hatt sitt utkomme i havet fra Haifa til Port Said. I tusener av år har de fulgt fisken i dette enorme havområdet som ender langt der ute hvor himmel og hav møtes. De viste hvor mulle var å finne og når de kunne fiske den, de visste når sardinene kom. Lærdommen gikk fra far til sønn og sikret fiskerne et godt og sikkert levebrød. I motsetning til de jødiske bøndene var de ikke bundet av gjerder og eiendomsgrenser. De var havets beduiner.

Tilbake i huset hadde mennene samlet seg i hagen innenfor murene for å innta dagens første måltid. De var mange, over tretti brødre, søskenbarn og tremenninger. Barna spiste på kjøkkenet, mens kvinnene serverte og spiste på skift i soverommet til Yumma, alles mor, svigermor og bestemor.

Maten var rikelig og fortreffelig, hagen bugnet av oliventrær, daddelpalmer, druer og noen johannesbrødrær, likevel var tonen etter hvert spent. En av båtene deres hadde truffet fiskere av samme slekt fra Jaffa som kunne fortelle at etter at engelskmennene hadde kastet ut osmanene, hadde de begynt å føre inn skipslaster med jøder. Dette var andre jøder enn de som var her fra før, de hadde bleke ansikter, noen med langt hår, stort sett bevæpnet og aggressive. Dette var sionister.

Mennene fra Gaza hadde riktignok hørt om Balfour-erklæringen, men hadde aldri trodd at den på noen måte ville angå dem. De hadde registrert uroen og kampene lenger nord i landet og registrert jødernes forsøk på etnisk rensing i Haifa. Men på Gazastripen hadde de bodd i fred og fordragelighet ved siden av sine jødiske naboer siden tidenes morgen, uten annen småknuffing enn det som foregår i

alle nabolag. De byttet fisk mot kjøtt, og var nære venner, selv om de tilhørte forskjellige kulturer, men snakket samme språk. Barna lekte sammen daglig. Neste måned var alle bedt i bryllupet til naboen Jacobs sønn, Yonathan, som skulle gifte seg med en ung jødinne fra Rafah. Jacob hadde nylig kjøpt et større landområde av dem, slik at Yonathan kunne utvikle sitt eget jordbruk. Palestinerne er tradisjonelt fiskere, ikke jordbrukere.

Diskusjonen denne formiddagen døde hen av mangel på fakta, men de var enige om at neste dag skulle et par av båtene gå nordover mot Jaffa for å høre nytt.

Nattens arbeid og fulle mager gjorde sitt, noen gikk til sengs inne, mens de fleste fant seg skyggefulle flekker i hagen. Det var tross alt blomstenes måned april, og å sovne inn til lukten av kaprifol var en vakker avskjed med nattens strabaser. Livet var trygt og godt.

Men dette skulle endre seg radikalt i årene fram mot andre verdenskrig.

«Hver natt har sin morgen»

(Mohammed Omer, palestinsk journalist)

EN DAG SOM MANGE ANDRE

I Gazas havn er det fortsatt mørkt, klokka har nettopp passert fem om morgenen. Ennå kan en se stjernene, og under dem lysene fra fiskebåtene som er i ferd med å avslutte nattens fangst. For noen år siden kunne en ikke se fiskebåtlanternene fra land. Den gangen gikk båtene lenger ut. Etter de siste israelske restriksjonene med en fiskerigrense på tre nautiske mil, fiskes det nå tett inntil kysten. Så tett at du stadig hører stemmene når fiskerne snakker og roper til hverandre. Det beste fisket har du mellom fem og åtte nautiske mil ute, men risikoen er for høy og gevinsten for lav til at noen våger å gå så langt ut. Likevel kan du til enhver tid oppleve å bli beskutt og fraranet båt og redskap innenfor den fiskerisonen Israel til enhver tid vilkårlig fastsetter.

Mens det gryr av dag, øker aktiviteten i havna. En liten fiskebåt har nettopp lagt til kai etter nattens fiske, og flere er på vei inn. Mange venter spent, har det vært en god natt? I natt har det ikke vært skuddsalver ute fra havet. I går natt var det intens skyting, to båter kom ikke tilbake. Mannskapene på den ene ble plukket opp fra havet av andre fiskere, de tre på den andre båten ble tatt av de israelske marinesoldatene og ville havne i israelsk fengsel. To familier hadde mistet alt de eide, hva skulle brødfø dem i framtida? Men denne morgenen ville vi ikke oppleve fortvilte koner og gråtende

Dagens fangst er ikke mye å leve av når den skal fordeles på flere familier. Foto: Rosa Schiano

barn. I dag er stemningen lett, men likevel litt spent. Ville nattens fangst være god? Biler i alle varianter og noen eselkjerrer står klare, selv om det meste av fangsten skal selges på fiskemarkedet like ved.

En håndfull karer lempet sildekassene i land, flere tydelig slitne etter å ha vært ute og fisket hele natta. Lavmælte kommentarer høres, noen ler. De minste båtene legger til helt inne ved stranda, de større utover langs den bueformete piren. Her går alt arbeid med håndkraft. Mennene stiller seg i en lang rekke fra den ytterste båten og helt inn til stranda, kassene går fra mann til mann. Det er krabbesong. Fisket er bra og inntektene dekker utgiftene, sier en av fiskerne. Det er matauken som er viktigst.

Et par eldre menn sitter under en presenning og bøter garn mens de passer tevannet på bålet. De er begge for lengst bestefedre og har opplevd at både barn og barnebarn har blitt beskyttet. Som vanlig snakker de lavmælt om livet som fiskere før sionistene kom. Den gangen da *maqlouba* (palestinsk rett med lam, ris og aubergine, krydret med kanel og spisskummen) fortsatt stod på menyen. Nå var de avhengige av hermetikk og tørrproviant fra nødhjelpsorganisasjonene. De føler seg ikke lenger som menn. De føler seg som ingenting. De bare eksisterer. De lever på minner og har ikke noe håp.

Dagen gryr, og det lysner over land og hav. Det er ikke lenger noe yrende fugleliv i Gaza, men gråspurvne kvitrer i glede over en ny dag. Sikadene og sangfuglene har forsvunnet. Nå er det dronene som dominerer luftrommet. Den evige surringen kan høres overalt til enhver tid. Noen ganger får de selskap av en enslig F16 på jakt, eller noen kamphelikoptre som suser lavt over stranden. Fra tid til annen høres en optimistisk hane og et skrytende esel. Israel har ikke klart å kneble alt liv.

Et par av sjauerne er tydeligvis svært unge. Det er åpenbart at her prioriteres jobb framfor skole. Det viser seg at etter siste krig har mange barn og unge mistet interessen for skole og utdanning. Mange har fått sine skoler omdannet til en ruinhaug. Redd Barnas rapport: *Gaza's Children: Falling behind*» forteller at nesten 60 pro-